

друго. Поне щѣха да видятъ неговитѣ юнаци какъ войводата пролива кръвта си. А сега? Тука го гледаха поваленъ, смазанъ, наслаждаваха му се, мжчеха го съ думи, надсмиваха се враговетѣ . . .

— Кажи, — рече аянинътъ, — имашъ ли предсмъртна воля?

Войводата трепна. Загледа бѣлия конь на пашата, обгърна съ погледъ строената войска, метна очи къмъ планината и крепостнитѣ стени и каза:

— Предсмъртна воля ли, паша?

— Предсмъртна воля.

— Ще я изпълнишъ ли?

— Ще я изпълня.

— Чуй ме, паша: искамъ коня ти! Твоятъ бѣль конь. Слѣзъ ти, а азъ да се кача на него. Да обходя войската ти, крепостнитѣ кули. Бѣхъ войвода, бѣхъ волень орелъ въ планинитѣ, водѣхъ хайдушка дружина. Искамъ още веднажъ очитѣ ми да видятъ отгоре надлъжъ и наширь земята на дѣдитѣ ми, за която се борихъ и за която ще мра. Да забравя за мигъ сждбата си, да си спомня свободнитѣ дни, когато летѣхъ като орелъ, когато се носихъ съ неговитѣ криле. Да литна съ тия криле, да се върна надъ бащини долини, да видя хайдушкото сборище и после — обесете ме. . .

И той потрепера, отпусна ржце.

Аянинътъ се смути и забърка. Волята на тоя бунтовникъ бѣ срашна. За мигъ той постоя като закованъ на коня си, после скочи отъ него и даде гласна заповѣдь:

— Да бжде волята ти. . .

Развързаха ржцетѣ на пленника. Батуль потри очи. Въздъхна. Бързо се метна на аянския конь и дръпна силно юздата му. Изви и обходи войската, която смутена го гледаше, тръгна по каменния пътъ нагоре и спрѣ предъ високата кула. Горѣ се виеха бѣлитѣ мъгли на Пиринъ планина, долу зѣеше зиналата пропастъ. Далече подъ крепостнитѣ стени, изъ улици и стѣгди на града Сѣръ се бѣха събрали на тѣпли неговитѣ поробени братя, изкарани насила отъ заптитѣ да гледатъ какъ ще увисне на бесилката бунтовникътъ срещу царщината. . .

За мигъ, Батуль сбута коня, дръпна юздата и запрепуска по пояснитѣ стени, из-

качи се на втората бойница, отново запрепуска сви по другата крепостна стена и стигна на стрѣмния остъръ завой. Спрѣ. Вѣтрътъ развѣваше коситѣ му. Оттукъ се виждаше цѣлата околностъ, гладка като на дланъ: горѣ изгасваха звездитѣ надъ планината, зазоряваше, а долу аянскитѣ войници изглеждаха като мравки.

Задъхавъ, той отново сби нозе въ хълбоцитѣ на коня и запрепуска по каменнитѣ стени. Конскиятъ тропотъ кѣнтѣше по крепостнитѣ зидове, огласяше се въ Пиринъ планина. Искри свѣткаха подъ конскитѣ копита.

Изведнажъ конникътъ спрѣ. Изправи се на конскитѣ зенгии, обърна лице надолу къмъ събралия се народъ въ Сѣръ и викна, колкото му гласъ държи:

— Сладка е свободата, братя!

Гласътъ му тежко прокѣнтѣ въ крепостята и ехото го понесе изъ Пиринъ планина.

После сграбчи здраво юздитѣ на коня, дръпна ги съ всичка сила и полетѣ съ него отъ крепостнитѣ стени. . .

Долу аянската войска се стѣписа и забърка. Пашата наведе смутено глава, закри очи съ ржце да не гледа.

Орелътъ не бѣ сразенъ. . .

ЗВЕЗДЕЛИНЪ ЦОНЕВЪ